

KRÖNIKA.

🕒 2016-10-16 06:27

Demokratins långsamma död – i Europas hjärta?

Under press av den känsliga flyktingfrågan riskerar Europa att bli mer och mer delat, vilket lämnar utrymme för mer ytterlighetspolitik.

Under åren med Sovjetkommunism brukade Ungern vara känt som den "gladaste baracken i Östeuropa". Optimism och öppenhet karaktäriserade landet efter Berlinmurens fall och fanns ännu kvar när Ungern blev medlem i Nato och EU, i mitten av 00-talet. Sådana anslutningar kunde bara ske efter att tillräckligt många medborgare deltagit i och sagt ja i folkomröstningar.

BRA JOURNALISTIK ÄR INTE GRATIS

Gillar du det du läser?

Swisha en peng till: **123 148 087 0**

Den 2 oktober arrangerade högerregeringen under premiärminister Viktor Orbán en ny, uppmärksammat folkomröstning. Denna gång för att låta folket bestämma om EU ska få placera asylsökande flyktingar i Ungern eller ej, vilket regeringen själv säger nej till. Men bara 40 procent av ungrarna deltog i omröstningen, för få för att göra resultatet juridiskt bindande. Trots det ser regeringen omröstningen som fullt giltig, eftersom nästan samtliga som röstade också sade nej till flyktingmottagande via EU-beslut. Enligt Orbán ska detta därför skrivas in som ett tillägg i landets konstitution den 8 november.

Omvärlden har redan hunnit fästa blicken på andra orosområden på vår planet. På det chockerande nederlaget i folkomröstningen om fred i Colombia, på den dödliga orkanen Matthew i Haiti och förstås på blodbadet i Syrien. Men det finns anledning att dröja sig kvar vid Ungern.

Orbán's nationalist-konservativa parti Fidesz vann regeringsmakten vid valet 2010. Med en supermajoritet i parlamentet skapade de under sina första år en ny konstitution och tusen nya lagar, ofta helt utan debatt. Starka auktoritära inslag, inskränkningar av demokratiska kontrollfunktioner, av pressfrihet och mycket annat har i årtal lett till omfattande internationell kritik från bland andra FN, EU-kommissionen och många människorättsgrupper. Folkomröstningen den 2 oktober ingår i Fidesz auktoritära maktspel.

BÄST & SÄMST

Bäst just nu: I helgen blev jag morbror för första gången. En vis person sade en gång till mig att aldrig sluta vara hoppfull om att en bättre värld kan komma. Jag sätter min tilltro till lille Jack.

Sämst just nu: Den hysteriska bevakningen av det amerikanska presidentvalet, i svenska medier. Så viktigt, eftersom utkomsten avgör hur de kommande åren av krig och global politik ser ut. Så tråkigt, eftersom det blockerar nyheter från många andra håll i världen.

För några år sedan tillbringade jag själv mycket tid i Ungern för att rapportera om denna utveckling. Jag wallraffade hos fascistpartiet Jobbik, intervjuade romer, judar och mötte regeringsföreträdare. Jag skrev även om det flertal, gräsrotsbaserade oppositionsrörelser som uppstod mot Orbán, med både fackföreningsfolk, liberaler och socialister. Ett litet, men mycket aktivistiskt progressivt parti som bildades hette Fjärde republiken. Det var de som läckte detaljerna till ungersk press om valfusket 2014, där ett flertal "fejkpartier" kopierat underskrifter sinsemellan för att få lov att delta i valet. Så måna var Fjärde republiken om att rädda de demokratiska spelreglerna.

I söndags den 9 oktober meddelade partiet att de officiellt upplöst sig själva. Anledningen är att de tycker politiken i Ungern blivit en teater, precis som i Putins Ryssland. De vill inte låtsas som att landet har något fungerande demokratiskt system kvar.

Ett sådant drastiskt beslut kan förstås lätt kritiseras, för att oppositionen lämnar walk over när kampen är som allra viktigast. Men kanske säger ett sådant beslut också något om den politiska situationen i landet.

Bara dagen innan, på lördagen, stängdes plötsligt Ungerns största dagstidning Népszabadság ner. Dess nya ägare som nyligen köpte socialdemokraternas aktieposter, hänvisade till dalande försäljningssiffror. Men tidningens journalister, som samtliga sparkats, talade i stället om en kupp. Népszabadság har varit en regeringskritisk tidning som dagarna innan avslöjat omfattande korruption hos Fidesz.

Ett av Budapests smeknamn är "Europas hjärta". I dag riskerar kanske demokratin att långsamt dö, på samma plats. Den ungerska regeringens politik som kringgår både sina egna lagar och EU-lagar kan påverka samarbetet inom EU, samt gynna odemokratiska krafter i resten av Europa. Samtidigt kan ingen göra något åt detta, eftersom EU saknar mekanismer för att hantera medlemsstater som bryter mot demokratiska värderingar. Samt, för att Ungern fortfarande skyddas av sin mäktiga, konservativa partigrupp EPP i unionen, där även Moderaterna och Kristdemokraterna ingår.

Under press av den känsliga flyktingfrågan riskerar Europa att bli mer och mer delat, vilket lämnar utrymme för mer ytterlighetspolitik. Ingen kan senare säga att de inte visste hur denna politik först fick fäste i en egen regering, i Ungern.

JOAKIM MEDIN

[Tweeta \(https://twitter.com/share\)](https://twitter.com/share)

[Mejla \(mailto:?subject=ETC-](mailto:?subject=ETC-)

[TIPS%3A%20Demokratins%20%C3%A5ngsamma%20d%C3%B6d%20%E2%80%93%20i%20Europas%20h%C3%A4rta%3F&body=H%C3%A4r%20%C3%A4r%20en%20artikel%20jag%20vill%20tipsa%20dig](https://www.etc.se/kronika/demokratins-langsamma-dod-i-europas-hjarta)

<https://www.etc.se/kronika/demokratins-langsamma-dod-i-europas-hjarta>

